

הכרזת "לשם מצת מצוה"

פסחים מ, א

דאמר רב הונא בצקות של נכרים אדם ממלא כריסו מהן ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה.

רמב"ם הלכות גירושין פ"ב ה"כ

מי שהדין נותן שכופין אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש, בית דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מכין אותו עד שיאמר רוצה אני ויכתוב הגט והוא גט כשר ... ולמה לא בטל גט זה שהרי הוא אנוס בין ביד עכו"ם בין ביד ישראל, שאין אומרין אנוס אלא למי שנלחץ ונדחק לעשות דבר שאינו מחוייב בו מן התורה כגון מי שהוכה עד שמכר או עד שנתן, אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו או עד שנתרחק מדבר האסור לעשותו אין זה אנוס ממנו אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה ... ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו.

שוע"ר סי' לב

לא ויש להסתפק בכל מקום שצריך לשמה, אם די במחשבה שיחשוב בלבו שעושה דבר זה לשם מה שצריך לעשותו ... או אם צריך להוציא כן בשפתיו, ולא די במחשבה לבד, וספק של תורה להחמיר.

שוע"ר סי' תנג

יד אין אדם יוצא ידי חובתו אלא במצה ששמרה ישראל מחימוץ לשם הפסח, שנאמר ושמרתם את המצות, שישמרנה ישראל לשם מצות מצה. ויש אומרים לשם מצות בערב תאכלו מצות. וי"א לשם מצות שבעת ימים תאכלו מצות, דהיינו שאם שמרה לשם מצה שיאכלנה בז' ימי הפסח יוצא בה. וכן עיקר.

טו ומהו שימור זה האמור בתורה, הוא כשרואה אותה קרובה לבא לידי חימוץ ישמרנה וישתדל בה שלא תחמיץ, כגון מתחלת לישתה ואילך שכבר באו עליה מים והיא קרובה להחמיץ אם לא ימהר להתעסק בה בידים בלישתה ועריכתה ואפייתה, צריך ישראל בן דעת להתעסק בעסקים הללו לשם מצה.

שוע"ר סי' תנה

כא נוהגין שאין לשין המצות של מצוה במים שנשאבו ללישת שאר המצת, אלא שואב מים מיוחדים ללישת המצת של מצוה. ואומרים בשעת השאיבה הריני שואב לשם מצת מצוה.

שוע"ר סי' תנו

ו כשנותן הקמח לתוך העריבה, או לתוך המדה ללישת המצות של מצוה, טוב שיאמר בפיו שעושה כן לשם מצה של מצוה, וכן יאמר בשעת נתינת המים לקמח.

שוע"ר סי' תס

א כבר נתבאר בסימן תנ"ג, שאין אדם יוצא ידי חובתו אלא במצה שישראל בן דעת נתעסק בלישתה ועריכתה ואפייתה לשם הפסח. אבל אם באחד מהעסקים הללו נתעסק נכרי או חרש שוטה וקטן ... אפילו אם ישראל גדול בן דעת עומד עליהם ומלמדם ומזהירם שיתעסקו בה לשם הפסח, אין אדם יוצא בה, לפי שהנכרי אינו שומע בקול ישראל המזהירו, והוא עושה על דעת עצמו ואינו מתכוין לשם הפסח ...

ויש חולקין על זה ואומרים שאם ישראל גדול בן דעת עומד ומשגיח עליהם שלא תתחמץ העיסה בידיהם, אף על פי שהם אינם מתכוונים לשם הפסח, שאין צריך כלל שתהא כוונת הלישה לשם פסח, אלא שיהא השימור מחימוץ מלישה ואילך לשם הפסח ... וכאן הרי ישראל בן דעת עומד עליהם ומשגיח על העיסה שבידיהם ומשמרה מחימוץ לשם פסח.

והעיקר כסברא הראשונה. ומכל מקום בשעת הדחק שאי אפשר בענין אחר כגון זקן או חולה שאי אפשר לו ללוש ולאפות בעצמו והוא בין הנכרים ואין שם ישראל יש לסמוך על סברא האחרונה ומכל מקום נכון הדבר שילמד ויזהר את הנכרי שיעסוק בה לשם פסח וגם הוא יסייע קצת בלישתה שאז עושה הנכרי על דעת הישראל המסייעו ולא על דעת עצמו.

שו"ת צמח צדק או"ח סי' ב ס"ה

לענין הציצית שטוואים התינוקות הקטנות מבנות י"ב שנה ויום אחד ... הנלע"ד להקל בנידון דידן שהציצית שזורים כפול ארבע או שמונה, אם כן שזירה זו יש לומר דהוי מעשה גמור המוכיח דלשם ציצית עשאו, שאין דרך כלל לשזור לצורך דבר אחר זולת ציצית בעיירות שלנו וכל מדינותינו ... ואם כן השזירה חשוב לשמה מדאורייתא.